

زنان در هالیوود همچنان تحت خشونت جنسی و نابرابری

کتابخانه
جواد محصری

دشمنان نظام اسلامی در سال ۱۴۰۱ فتنه زن زندگی

از حملات رسانه‌ای را در فضای‌بین‌المللی علیه کشورمان ایجاد کردند تا از زنان ایران تصویری تحت ستم و دچار نابرابری به جهان مخابره کنند. این تلاش‌ها در حالی انجام می‌شود که زنان غربی از چند سال قبل در قالب

کمپین‌ها و تظاهرات‌های میلیونی در اغلب کشورها و شهرهای غربی علیه خشونت و تعرض‌های جنسی دست

به اعتراضات گسترده می‌زدند و اینس اعتراضات سازمان‌ها، محافل و مراکز مهمی چون هالیوود، پارلمان اروپا و صلح نوبل را دربر گرفته بود و زنان سرشناس و تحصیلکرده به کمپین‌های اعتراضی پیوسته بودند.

معنای این آبن بود که خشونت‌ها و تعرض‌های جنسی فقط شامل زنان از قنشر و طبقه پایین‌ا این جوامع نیست و به‌طور سسازمان یافته کل جامعه زنان غرب را دربر می‌گیرد. گزارش پیش‌رو به بررسی این اعتراضات و ریشه آن بر مهم‌ترین و بزرگ‌ترین مرکز فرهنگی هنری غرب، یعنی هالیوود تمرکز دارد و برخی پیامدهای این اعتراضات را بررسی می‌کند. آیا در وضعیت زنان معترض پس از یک دهه تقاوتی حاصل شده است؟

■ ■ ■

اعتراضات زنان در هالیوود که در سال‌های اخیر به اوج خود رسید، جریان پیچیده و چندلایه است که ریشه در دهه‌ها نابرابری سیستماتیک دارد. برای بررسی دقیق این موضوع، بهتر است آن را به دو بخش اصلی «ریشه‌های ساختاری» و «نقاط عطف تاریخی» تقسیم کنیم.

۱. زنان دقیقاً به چه چیزی اعتراض داشتند؟

زنان سینماگر هالیوود به مجموعه‌ای از رفتارهای ناپه‌اینده شده اعتراض داشتند که می‌توان آنها را در سه دسته طبقه‌بندی کرد:

■ **آزار و اذیت جنسی (Sexual Harassment/ Assault):** این گسترده‌ترین و تکان‌دهنده‌ترین بخش اعتراضات بود. بسیاری از زنان دهه‌ها سکوت کرده بودند، زیرا سیستم هالیوود به گونه‌ای بود که اگر زنی علیه یک چهره قدرتمند صحبت می‌کرد، بلافاصله در لیست سیاه قرار می‌گرفت و شغل خود را از دست می‌داد.

■ **شکاف دستمزد (Gender Pay Gap):** حتی ستاره‌های زن درجه یک هالیوود متوجه شدند که در پروژه‌های مشابه، به مراتب کمتر از همکاران مرد خود دستمزد می‌گیرند.

■ **کمبود نمایندگی و قدرت (& Representation Power):** زنان به این اعتراض داشتند که در جایگاه‌های کلیدی مثل کارگردانی، نویسندگی و تهیه‌کنندگی، فرصت‌های بسیاری کمتری نسبت به مردان دارند و اغلب نقش‌های زنانه در فیلم‌ها، کلیشه‌ای و فاقد عمق شخصیت‌پردازی است.

۲. نقاط عطف تاریخی

اگرچه تلاش‌های فردی همیشه وجود داشته، اما دو نقطه عطف اصلی باعث شد این اعتراضات به یک جنبش جهانی تبدیل شود:

- سال ۲۰۱۷ (آغاز جنبش MeToo): در اکتبر ۲۰۱۷، افشاگری‌های گسترده روزنامه‌های نیویورک تایمز و نیویورکر درباره رفتارهای غیراخلاقی و تعرض‌های جنسی هاروی واینستین (تهیه‌کننده قدرتمند هالیوود)، مانند یک کاتالیزور عمل کرد. بازیگرانی مثل ایلدا جلد و رز مک‌گالنا علناً علیه او صحبت کردند. این اتفاق باعث شد هشتگ MeToo (که قبلاً توسط تارانا برک ایجاد شده بود) به سرعت ویرال شود و هزاران زن در هالیوود تجربیات مشابه خود را به اشتراک بگذارند.

• سال ۲۰۱۸ (تأسیس تایمز آپ): در ژانویه ۲۰۱۸، در پاسخ به جنبش MeToo، گروهی از زنان برجسته هالیوود (شامل بازیگران، کارگردانان و وکلا) سازمان تایمز آپ (زمان تمام است) را تأسیس کردند. هدف این سازمان فراتر از اعتراض، فراهم کردن حمایت حقوقی برای زنانی بود که قربانی آزار جنسی در محیط کار شده بودند.

۳. تأثیرات این جریان

■ **این اعتراضات باعث تغییرات ملموسی شد:**

• سقوط افراد قدرتمند: بسیاری از چهره‌های سرشناس هالیوود (مانند کوین اسپسبی، براین سنسینگر و خود واینستین) به دلیل اتهامات مشابه یا محاکمه شدند یا از پروژه‌های سینمایی کنار گذاشته شدند.

• تغییر سیاست‌های استودیوها: هالیوود مجبور شد پروتکل‌های سختگیرانه‌ای برای جلوگیری از آزار جنسی در محل فیلمبرداری تدوین کند.

• تغییر در ترکیب فیلم‌ها: استودیوها شروع به سرمایه‌گذاری بیشتر روی پروژه‌هایی کردند که توسط زنان نوشته و کارگردانی شده‌اند تا تعادل جنسیتی بهتری برقرار شود. اعتراضات زنان در هالیوود بیشتر از همه به نابرابری جنسیتی و آزار و تبعیض در محیط کار مربوط می‌شد. این اعتراضات ناگهانی به‌وجود نیامدند؛ سال‌ها وجود داشتند، اما در سال‌های ۲۰۱۷ با جنبش MeToo خیلی گسترده و جهانی شدند.

ریشه این اعتراضات چه بود؟

۱) **آزار و تعرض جنسی:** مهم‌ترین دلیل اعتراض زنان این بود که در محیط سینما، خیلی از آنها با آزار جنسی، تهدید، سوءاستفاده از قدرت و اجبار روبه‌رو بودند.

بعضی تهیه‌کنندگان، کارگردانان و مدیران قدرتمند از موقعیت خود برای فشار آوردن به زنان استفاده می‌کردند.

۲) **سکوت اجباری:** خیلی از زنان نمی‌توانستند حرف بزنند، چون می‌ترسیدند:

- از پروژه‌ها حذف شوند
- در هالیوود «بنام» شوند
- شغلشان را از دست بدهند
- دستمزد نابرابر

بسیاری از بازیگران و سینماگران زن می‌گفتند که با وجود شهرت و موفقیت، حقوق کمتری از مردان می‌گیرند.

۴) **فرصت‌های کمتر برای زنان:** زنان اعتراض داشتند که در هالیوود:

- تعداد کارگردان‌های زن کم است
- فیلمنامه‌نویس‌های زن کمتر دیده می‌شوند
- نقش‌های مهم مدیریتی بیشتر در دست مردان است

۵) **تصویر کلیشه‌ای از زنان در فیلم‌ها:** آنها همچنین به این اعتراض داشتند که زنان در فیلم‌ها اغلب:

- مسطح‌نشان داده می‌شوند
- فقط در نقش‌های فرعی یا ظاهری ظاهر می‌شوند
- کمتر به عنوان شخصیت‌های پیچیده و مستقل نمایش داده می‌شوند

این اعتراضات در چه سالی اوج گرفت؟
سال ۲۰۱۷ نقطه عطف اصلی بود.

وقتی اتهامات زیادی علیه هاروی واینستین، تهیه‌کننده مشهور هالیوود، مطرح شد، خیلی از زنان شروع کردند درباره تجربه‌های خودشان حرف بزنند.

در همین فضا، هشتگ MeToo خیلی معروف شد. سال ۲۰۱۸ در ادامه، جنبش تایمز آپ شکل گرفت.

هدف این آبن بود که از زنان قربانی آزار جنسی حمایت حقوقی و اجتماعی کند.

زنان سینماگر دقیقاً به چه چیزی اعتراض داشتند؟
به‌طور خلاصه، به این موارد:

• آزار جنسی
• سوءاستفاده از قدرت
• تبعیض شغلی
• دستمزد کمتر
• فرصت کمتر برای پیشرفت
• نبود امنیت در محیط کار

• کلیشه‌سازی از زنان در فیلم‌ها
نتیجه این اعتراضات چه بود؟
این حرکت باعث شد:

• بسیاری از موارد آزار جنسی رسانه‌ای و افشا شوند
• بعضی چهره‌های قدرتمند از کار کنار گذاشته شوند
• هالیوود درباره قوانین محیط کار جدی‌تر شود

• توجه بیشتری به حضور زنان در سینما جلب شود
اگر بخواهم خیلی خلاصه بگوییم: اعتراضات زنان سینماگر

در هالیوود، واکنشی بود به سال‌ها تبعیض، آزار جنسی، دستمزد نابرابر و نبود فرصت برابر. این اعتراضات در سال

۲۰۱۷ با جنبش MeToo به اوج رسید و در ۲۰۱۸ با تایمز آپ سازمان یافته‌تر شد. حال این سؤال جدی مطرح است که ریشه این ناعدالتی‌ها و تبعیض‌ها علیه زنان در هالیوود چه چیزی بود؟

ریشه این ناعدالتی‌ها را باید در ترکیب چند عامل تاریخی، فرهنگی و ساختاری جست‌وجو کرد، نه فقط در یک قانون یا یک فرد. اگر بخواهیم دقیق‌تر نگاه کنیم، تبعیض علیه زنان در هالیوود از سه لایه اصلی تغذیه شده است:

۱) **نگاه تاریخی مردسالارانه به زنان**

از ریشه‌های اصلی، باورهای دیرینه درباره جایگاه زن در جامعه است. در بسیاری از جوامع، از جمله در فرهنگ غربی به اصطلاح متجدده و مدرن که از دین و مذهب بریده است، زن بیشتر به‌عنوان:

• نیرویی در حاشیه

• اجبار و نبود رضایت در صحنه‌های جنسی: بسیاری

از بازیگران زن اسلام کردند که در هنگام فیلم‌برداری صحنه‌های برهنگی یا جنسی، احساس امنیت نمی‌کردند یا مورد فشار کارگردان قرار می‌گرفتند تا فراتر از توافق اولیه عمل کنند.

• استفاده ابزاری از بدن زن: اعتراض‌به این بود که چرا در بسیاری از آثار، حضور زن صرفاً برای تحریک بصری مخاطب است و نقش او هیچ تأثیری در پیشبرد قصه ندارد (تبدیل زن به «دکور» یا «کالای بصری»).

• نبود مرز مشخص: بازیگران زن به این موضوع اعتراض داشتند که در صحنه‌های حساس، هیچ نظارتی وجود نداشت و کارگردان یا عوامل مرد، قدرت مطلق بودند.

۲. **آیا جنبش MeToo باعث کاهش صحنه‌های جنسی شد؟**

ظاهراً جنبش می‌تو به جای کاهش تا حدودی منجر به «تغییر ساختار و مدیریت» صحنه‌ها شد.

پس از این جنبش، هالیوود با پدیده‌ای به نام «هماهنگ‌کننده صحنه‌های صمیمی» (Intimacy Coordinator) روبه‌رو شد که عملاً به یک استاندارد جدید در تولیدات تبدیل شده است. این تغییرات به جای حذف صرف صحنه‌های جنسی، تمرکز را بر ایمنی و رضایت گذاشت.

• حضور ناظر متخصص: امروزه در اکثر فیلم‌ها و سریال‌های بزرگ، یک «هماهنگ‌کننده صحنه‌های صمیمی» حضور دارد. وظیفه این شخص این است که مطمئن شود بازیگران

در طول اجرای صحنه‌های جنسی یا عریان، کاملاً احساس امنیت می‌کنند، ادعا می‌شود حدود دین آنها رعایت می‌شود و هیچ‌گونه سوءاستفاده‌ای از قدرت صورت نمی‌گیرد، اما

باید گفت اساساً فیلم‌برداری از زنان در وضعیت جنسی فی‌نفسه باید به عنوان خشونت علیه زنان تلقی شود، نه اینکه با عناوین و عباراتی چون صحنه‌های صمیمی توریزه شود.

• توافقنامه‌های عجیب: اکنون بیش از فیلم‌برداری چنین صحنه‌هایی، جزئیات بازیگران بررسی می‌شود و آنها حق دارند در هر مرحله‌ای که احساس ناراحتی کردند،

در خواست توقف یا تغییر صحنه را داشته باشند!
• افزایش خودسانسوری خلاقانه: برخی از کارگردانان و استودیوها برای دوری از حواشی و رعایت استانداردهای جدید اخلاقی، در نوشتن فیلمنامه‌ها دقت بیشتری به خرج می‌دهند. آنها از خود می‌پرسند: «آیا این صحنه برهنگی واقعا برای داستان ضروری است؟» اگر پاسخ منفی باشد،

برای جلوگیری از درگیرا و رعایت حساسیت‌های جدید، آن صحنه حذف یا تعدیل می‌شود.
۳. **تغییر در نگاه هنری (تأثیر فرهنگی)**
جنبش MeToo باعث شده است که نگاه به «تصویر زن» در آثار هالیوودی تغییر کند. الان اگر فیلمی بیش از حد پر برهنگی غیرضروری زنان را تأکید کند، ممکن است با واکنش‌های تند منتقدان و شبکه‌های اجتماعی روبه‌رو شود و به عنوان اثری «تاریخ‌گذاشته» یا «زن‌ستیز» نقد شود. جنبش MeToo لزوماً همه صحنه‌های جنسی را حذف نکرد، اما «اقتصاد بهره‌کشی» را در آن صحنه‌ها از بین برد. سینماگران آموختند که «خلاقیت هنری» نباید به قیمت «تحقیر یا تعرض به بازیگر» تمام شود. ادعا می‌شود امروز صحنه‌های جنسی با نظرات، رضایت و امنیت بسیار بالاتری فیلمبرداری می‌شوند و اگر صحنه‌ای برای داستان ضروری نباشد، احتمال حذف شدن آن بسیار بیشتر از گذشته است. با این حال باید گفت زنان همچنان با تغییر لحن و ادبیات جدید در معرض بهره‌کشی جنسی هستند.

نقش «هماهنگ‌کننده صحنه‌های صمیمی» (Intimacy

Coordinator) یکی از تأثیرگذارترین و ملموس‌ترین تغییراتی است که ادعا می‌شود جنبش MeToo و تایمز آپ در صنعت سینما و تلویزیون ایجاد کرده‌اند.

■ **هماهنگ‌کننده صحنه‌های صمیمی (Intimacy Coordinator) کیست؟**

هماهنگ‌کننده صحنه‌های صمیمی فردی متخصص است که وظیفه‌اش اطمینان از امنیت، رفاه و رضایت بازیگران در هنگام فیلمبرداری صحنه‌هایی است که شامل برهنگی، لمس یا روابط جنسی (حتی اگر بسیار خفیف باشد) هستند. این نقش در سال‌های اخیر، به خصوص پس از جنبش MeToo، اهمیت پیدا کرده و به یکی از ارکان اصلی تولیدات تبدیل شده است.
سؤال جدی این است که آیا زنان در هالیوود به چالای جدید افتاده‌اند و به وسیله بازی

اگر حرف بزنند:
• فرصت‌هایشان از بین می‌رود
• متهم می‌شوند که «مشکل‌ساز» هستند
• یا اعتراضات تخریب می‌شود

این یعنی ساختار اقتصادی صنعت هم به تبعیض کمک کرده است. اگر بخواهیم ریشه اصلی را در یک جمله بگوییم: تبعیض علیه زنان در هالیوود ریشه در جدایی کامل دین از سیاست و بی‌اعتنایی به معنویت، مردسالاری ناشی از تفوق نگاه‌های فرقه‌ای محفل‌های رموز حاکم بر ساختارهای سیاسی، تمرکز قدرت در دست مردان، کلیشه‌سازی فرهنگی، و ضعف در اجرای واقعی عدالت دارد.

پس اگر چه قوانین آمریکا مهم‌اند، اما قانون به‌تنهایی کافی نبوده؛ چون تا زمانی که نگاه فرهنگی و ساختار قدرت تغییر نکند، تبعیض می‌تواند در شکل‌های مختلف ادامه پیدا کند.

آیا زنان در هالیوود فقط به سوءاستفاده‌های جنسی پشت‌دوربین اعتراض داشتند یا به سوءاستفاده‌های جنسی پشت‌مقابل دوربین هم اعتراض داشتند و آیا جنبش می‌تو سبب شد در آثار هالیوودی صحنه‌های جنسی و صحنه‌های سکسی کمتر شود؟ پاسخ به این سؤال نیازمند تفکیک بین «محیط کار» (پشت دوربین) و «محتوای هنری» (مقابل دوربین) است، زیرا این دو موضوع در جنبش‌های اخیر با هم هم‌پوشانی داشتند اما ماهیت متفاوتی دارند.

۱. **اعتراض به سوءاستفاده مقابل دوربین**

اعتراضات فقط به «پشت دوربین» محدود نبود. بسیاری از بازیگران زن نسبت به «شی‌انگاری» (Objectification) در مقابل دوربین و نحوه برخورد با صحنه‌های جنسی اعتراض داشتند. موارد اصلی عبارت بودند از:

با کلمات سیستم‌همچنان آنها را تحقیر می‌کند؟

■ **موج اعتراضات فراگیر شد**

موج اعتراض زنان به نابرابری و آزار جنسی فقط به هالیوود محدود نماند و خیلی زود در رسانه، سیاست، دانشگاه، رسانه‌های خبری، هنرهای نمایشی و محیط‌های کاری در کشورهای غربی و اروپایی هم دیده شد. به‌طور خلاصه این اعتراض‌ها معمولاً حول چند محور می‌چرخیدند:

• آزار و تعرض جنسی
• شکاف دستمزد
• کمبود زنان در موقعیت‌های مدیریتی و تصمیم‌گیری
• فرهنگ سکوت و ترس از تلافی
• شی‌انگاری و کلیشه‌سازی از زنان
• کشورها و زمینه‌های مهم

۱) **آمریکا**

در آمریکا، جنبش MeToo از شبکه‌های اجتماعی شروع شد و به حوزه‌های

زیادی گسترش یافت:

• هالیوود
• رسانه‌ها و خبرگزاری‌ها
• دانشگاه‌ها
• شرکت‌های فناوری
• سیاست و نهادهای عمومی
سازمان‌هایی مثل تایمز آپ و همچنین کمپین‌های داخلی در شرکت‌ها و دانشگاه‌ها، روی:

• سیاست‌های مقابله با آزار جنسی
• آموزش محیط کار
• حمایت حقوقی از قربانیان
تأکید داشتند.

۲) **بریتانیا**

در بریتانیا، این موج در:

• صنعت تلویزیون و سینما
• روزنامه‌نگاری
• دانشگاه‌ها
• پارلمان و نهادهای عمومی
دید شد.

بعدا از MeToo، بحث‌های زیادی درباره:

• آزار در محیط کار

• شکاف حقوقی

• حضور کم‌رنگ زنان در مدیریت رسانه‌ها

مطرح شد.

۳) **فرانسه**

در فرانسه هم اعتراض‌ها بسیار مهم بودند، اما گاهی شکل متفاوتی داشتند. بعضی از زنان فرانسوی، علاوه بر اعتراض به آزار جنسی، از مرز میان آزادی جنسی و سواستفاده هم بحث کردند.

در این کشور، اختلاف‌نظرهایی میان:

• طرفداران رویکرد MeToo

• به کسانی که نگران «فراطرد در حساسیت» بودند

و وجود آمد.

با این حال، در سینما، تئاتر، رسانه و دانشگاه، موضوع آزار و نرابری جدی شد.

۴) **آلمان**

در آلمان نیز زنان در:

• رسانه‌ها

• دانشگاه‌ها

• اتحادیه‌ها

• شرکت‌های بزرگ

به نابرابری‌های جنسیتی اعتراض کردند.

محورهای اصلی:

• دستمزد نابرابر

• سقف شیشه‌ای برای ارتقای شغلی

• آزار در محیط کار

۵) **سوئد و کشورهای اسکاندیناوی**

در کشورهای شمال اروپا، که معمولاً از نظر شاخص‌های برابری پیشرفت‌شده‌ترند، باز هم افشاگری‌ها نشان داد که مشکل وجود دارد.

در سوئد، حرکت‌های زنان در:

• رسانه

• پلیس

علیه آزار و تبعیض دیده شد.

نکته مهم این بود که حتی در جوامعی با قوانین به اصطلاح نسبتاً پیشرفته،

رنگ‌سازمانی هنوز می‌توانست نابرابر باشد.

۶) **اسپانیا و ایتالیا**

در اسپانیا و ایتالیا نیز:

• زنان هنرمند

• روزنامه‌نگاران

• کارمندان دولتی

• و فعالان مدنی

به آزار و تبعیض اعتراض کردند.

در این کشورها، بحث بر سر:

• برابری شغلی

• حضور زنان در مدیریت

• برخورد با خشونت جنسی

بسیار پررنگ بود.

سازمان‌ها و نهادهای مهم

در کنار جنبش‌های مردمی، نهادهای مختلفی هم وارد شدند، مثل:

• اتحادیه‌های صنفی در سینما، رسانه و تئاتر

• دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی

• ان‌جی‌اوه‌ای حقوق زنان

• سازمان‌های حقوق بشری

• نهادهای نظارتی دولتی

• اتحادیه‌های کارگری

این نهادها معمولاً روی این موارد کار کردند:

• تدوین آیین‌نامه‌های ضدآزار

• ایجاد مسیر شکایت امن و محرمانه

• آموزش کارکنان

• افزایش زنان در مقام‌های مدیریتی

• شفافیت در پرداخت‌ها

آیا فقط اعتراض به آزار جنسی بود؟

اعتراض زنان فقط به آزار جنسی محدود نبود.

آنها به یک ساختار نابرابر اعتراض داشتند که در آن:

• مردان بیشتر تصمیم‌گیر بودند

• زنان کمتر فرصت ارتقا داشتند

• دستمزدها برابر نبود

• صدای زنان کمتر جدی گرفته می‌شد

یعنی MeToo در بسیاری از کشورها تبدیل شد به نماد اعتراض به نابرابری جنسیتی در کل ساختار اجتماعی و شغلی.

“

بسیاری از زنان

دهه‌ها سکوت

کرده بودند، زیرا

سیستم هالیوود

به گونه‌ای بود که

اگر زنی علیه یک

چهره قدرتمند

صحبت می‌کرد

بلافاصله در

لیست سیاه قرار

می‌گرفت و شغل

خود را از دست

می‌داد

“

جنبش MeToo

باعث شده

است که نگاه به

«تصویر زن» در

آثار هالیوودی

تغییر کند. الان

اگر فیلمی بیش

از حد بر برهنگی

غیر ضروری

زنان تأکید کند

ممکن است

با واکنش‌های

تند منتقدان

و شبکه‌های

اجتماعی روبه‌رو

شود

“

موج اعتراض

زنان به نابرابری

و آزار جنسی

فقط به هالیوود

محدود نماند

رسانه، زیاده‌روی در

رسانه، سیاست،

دانشگاه،

رسانه‌های خبری،

هنرهای نمایشی

و محیط‌های کاری

در کشورهای